

Aš noriu gyventi...

2018 m. gruodžio 19 d.

Gražina ŠIVOKIENĖ

(ištrauka)

[...]

Baigusi technikumą, iki 1971 metų dirbau šalies cheminės pramonės statybose, pradėjau meistre, baigiau gamybinio skyriaus viršininko pavaduotoja, o nuo 1971 metų rugsėjo pirmos iki 2005 metų – Medžio apdirbimo ir apdailos profesinės mokyklos dėstytoja. [...]

[...]

Ir vėl prisiminimai. 1972 metų gegužės 14-oji. Susidegina Romas Kalanta. Tuo metu mano dukra mokėsi devintoje klasėje, sūnus – vienuoliktoje. Aš buvau vienuoliktos klasės auklėtoja. Žinojau jaunuolių nuotaikas. Miestas kunkuliavo. Gatvėse – ginkluota kariuomenė, paruošta, aišku, ne šventiniam paradui. Aš puikiai žinau, ką tai reiškia. Prisimenu kruvinas Vengrijos gatves. Negi tai bus ir Kaune? Antrą valandą nakties pasisamdau taksiuką ir lankau savo auklėtinius. Vaikai, būkite protingi. Kalbuosi su jų tėvais – saugokit savo vaikus, neleiskit į gatves, gali būti kraujo.

Bet ar klausys jaunimas senos bambeklės, kai tokie įvykiai mieste. Labiausiai nukentėjo mano auklėtinis Seriožka – karininko sūnus. Iš saugumo jis mokyklon negrįžo – išvežė jį tiesiai į kažkokią psichiatrinę ligoninę. Gal po dešimties metų pamačiau jį Kaune, pašaukiau vardu, bet jis manęs nepažino – atsigrįžo, pažiūrėjo ir nuėjo.

Žiauriai nukentėjo ne tik mūsų, bet ir „Aušros“ vidurinės mokyklos moksleivija. Skaudi jaunų žmonių tragedija. Jie neturėjo teisės studijuoti bet kurioje aukštojoje mokykloje.

Kaip nukentėjo Seriožkos tėvai – nežinau. Manau, kad skaudžiai. Jau vien tai, kad sūnus atsidūrė psichiatrinėje ligoninėje, yra nepakeliamas smūgis tėvams. Ar tai liga, ar bausmė – kas pasakys. O gal ir viena, ir kita. Kažkada nuėjau prie jo namų – nebėr.

Aš buvau to guvaus ruskiuko, gražiai kalbančio lietuviškai, auklėtoja. Mane irgi suėmė Kauno saugumas ir laikė savo rūsyje dvi ar tris paras, ir tardė. Mano mokiniai irgi buvo tardomi. Nei vandens, nei duonos trupinėlio nedavė. Bet ne duona buvo galvoj – namiškiečiai. Kas bus ryt ir poryt ir apskritai – po to. Namiškiečiai ištikti šoko. Mokyklos direktorė Joana Žemaitaitienė – irgi. Tremtiniai neturėjo teisės dirbti mokyklose, o mūsų mokykloje jų ne vienas, vadinu: Jonas Ausmanas, Danutė Peckutė, **Edvardas Jokimčius**, Kardelis, Jurgis Beniulis su žmona. Aš irgi tremtinė – juk iš Vokietijos buvau ištremta į Sibirą kartu su vaikų namais...

Direktorė susirūpinusi:

– Ar liks bent vienas iš mūsų mokykloje?

Keista, likome visi ir dirbome toliau, nors gerokai aplaužyti. Jau ne tokie, kokie buvome – dar kartą juodu sparnu paženklinti.

Mūsų mokykloje buvo ypatinga atmosfera. Pagarba, dėmesys, dvasinė šiluma, kultūra plevėno mokytojų kambaryje, klasėse, koridoriuose. Nesu pasakiusi mokiniui – Tu. Šito nesu vaidinsi – kasdienis gyvenimas ne spektaklis. Visa tai priklausė nuo mokyklos vadovų. Toks buvo direktorius Algimantas Tauras, tokia buvo ir ji pakeitusi Joana Žemaitaitienė, kilusi iš Matijošaičių, Kudirkų ir kitų kilmingų suvalkiečių giminės. Užsienio reikalų ministras Juozas Urbšys buvo jos tetėnas.

[...]